

I. Departementets bemerkninger

1. Innledning og bakgrunn

Ballangen Kraftlag AS fikk ved kgl.res. 18.11.1955 tillatelse til å regulere Hjertvatn. Det ble også inngått avtale med staten om leie av fallrettighetene. Reguleringskonsesjonen ble overført til Ballangen Energi AS ved kgl.res. 23.5.1986, og samtidig ble det gitt bruksrettskonsesjon etter industrikonsesjonsloven for fallene. Reguleringen av Hjertvatn utnyttet i Hjertvatn kraftverk, som ble bygget i medhold av reguleringskonsesjonen. Konsesjonene ble gitt med en varighet på 50 år, og har siden de utløp i september 2005, vært drevet etter en midlertidig tillatelse.

Søknad om å overføre Røvatn til Hjertvatn ble sendt NVE i 1999. Etter høringsprosessen ba NVE om tilleggsundersøkelser og anbefalte etter en tid at BEAS utarbeidet en ny søknad som også tok med fornyelse av Hjertvatnreguleringen. BEAS har i ny søknad av 4. juli 2013 søkt om tillatelse til å fornye eksisterende reguleringskonsesjon for Hjertvatn, men med redusert reguleringshøyde i forhold til i dag. Videre har de søkt om overføring av et lite felt (Storelva) til Hjertvatn, overføring av vann fra Røvatn til Hjertvatn og om å bygge Røvatn småkraftverk på overføringsstrekningen. Det er også søkt om å oppgradere installasjonen, øke slukeevnen og installert effekt i Hjertvatn kraftverk etter energiloven, bruksrettskonsesjon etter industrikonsesjonsloven og om nødvendige tillatelser etter oreigningslova. Pr i dag produseres det 7 GWh regulerbart kraft fra Hjertvatn. De nye tiltakene vil til sammen kunne gi 25,5 GWh økt årlig produksjon, hvorav 13,5 GWh vil være regulerbar kraft.

BEAS er 100 prosent eid av Ballangen kommune, og driver 3 kraftstasjoner i kommunen med samlet årsproduksjon på om lag 34 GWh. Selskapet er også områdekonsesjonær i kommunen og i deler av Tysfjord kommune.

2. Nærmere om de omsøkte tiltakene

Utbyggingsområdet ligger i Sørelva, i Forsåvassdraget i Ballangen kommune. Røvatn drenerer via Røvasselva, Skårvatnet og Skårvasselva til Melkevatnet, som igjen drenerer til Sjurvatnet og via Sørelva til fjorden. Hjertvatn drenerte opprinnelig til Melkevatnet, men er overført til Sjurvatnet via Hjertvatn kraftstasjon.

Utbyggingsplanene er todelt. Del I av søknaden gjelder fornyelse av den nåværende reguleringskonsesjonen for Hjertvatn. Inntak, vannvei og utløp for Hjertvatn kraftstasjon vil være som i dag, med vannvei i tunnel og rørgate i dagen. Dagens rørgate er for øvrig svært synlig, men konsesjonæren har planer om å male den i en mer terrengtilpasset farge. Hjertvatn reguleres ved ren senkning, så det er ingen dam eller annen teknisk installasjon i vatnet.

Området rundt Hjertvatn har blitt naturreservat, og flere høringsparter har påpekt ulempene som reguleringen av vannet medfører. Magasinet har vært overdimensjonert i forhold til tilsiget, og har sjelden vært fylt opp til HRV. Dette kan avbøtes med mindre reguleringshøyde og raskere oppfylling. Ettersom dette i hovedsak gjelder etablerte tiltak, vil alternativet være nedleggelse, som også innebærer ulemper av ulike slag. Vannet er i dag regulert 15,3 m, og det søkes om å beholde dagens HRV og heve LRV med 5 m. I tillegg søkes om å overføre

vannet fra Storelva via en 700 m lang åpen kanal. Kanalen må sprenges gjennom fjell og graves gjennom myr og det må bygges en sperredam i Storelva. Det vil med denne delen av prosjektet ikke være behov for nye veier, massedeponi eller endringer i dagens nettilknytning. Prosjektets del I vil gi en økning på om lag 1,5 GWh. Produksjonen er planlagt som vinterkraft.

Del II av søknaden omhandler overføring av vann fra Røvatn til Hjertvatn, å bygge Røvatn småkraftverk på denne strekningen og å øke kapasiteten i Hjertvatn kraftverk. Vannveien er planlagt som en tunnel på 2800 m. Kraftstasjonen for småkraftverket er planlagt i dagen beliggende i vannets sør-vestende. I Hjertvatn kraftverk ønsker BEAS å øke slukeevnen og installert effekt til det dobbelte av dagens kapasitet. Denne oppgraderingen avhenger av at det gis konsesjon til overføring av Røvatn. For å kunne gjennomføre del II, søkes det om å bygge en ny permanent vei fra Hjertvatn kraftstasjon og opp til nordenden av Hjertvatn. Transporten videre over vannet planlegges via lektere. Røvatn kraftverk skal kobles til nettet via en 22 kV-ledning som legges i kabel i Hjertvatn og deretter i hovedsak langs den nye veien ned til Hjertvatn kraftstasjon. Del II av prosjektet er planlagt å gi 25,5 GWh i økt produksjon, hvorav 12 GWh fra det nye Røvatn kraftverk. 15 GWh er beregnet å være vinterproduksjon.

Det er ikke søkt om alternative utbyggingsplaner, men de ulike delene av søknaden kan dels vurderes hver for seg. Del II av søknaden er ikke aktuell dersom det ikke gis konsesjon til fornyet regulering av Hjertvatn.

Søker har inngått avtale med Statskog om leie av fallrettigheter og grunn. BEAS søkte opprinnelig om ny bruksrettskonsesjon etter industrikonsesjonsloven for fallet som utnyttes i Hjertvatn kraftverk. Dagens lovverk gir ikke lenger anledning til å gi bruksrettskonsesjoner, men departementet kan gi samtykke til at tidligere meddelte konsesjoner for leie av vannfall som allerede er utbygd forlenges for inntil 30 år av gangen, jf. industrikonsesjonsloven § 4.

3. NVEs innstilling

Etter NVEs mening er omfanget av dagens regulering av Hjertvatn problematisk, fordi reguleringshøyden i mange år har vært for stor i forhold til tilsiget. Alternativet til fornyet konsesjon av reguleringen av Hjertvatn, er nedlegging av reguleringsanlegget og kraftstasjonen. En nedleggelse vil imidlertid også medføre ulemper – særlig i anleggsperioden med støy og ulike inngrep, og NVE mener området alltid vil bære et visst preg av den virksomheten som har foregått. De fysiske inngrepene relatert til kraftproduksjonen ved Hjertvatn i dag er imidlertid godt etablert og tilpasset i et revegetert terreng. Livet i elva har også tilpasset seg dagens forhold. NVE viser til at ulempene med den skjemmende reguleringssonen i Hjertvatn kan avbøtes med mindre reguleringshøyde. Etter at Hjertvatn ble regulert på 50-tallet har området rundt magasinet blitt naturreservat og fått høyere verdi for brukerne av området. Etter en samlet vurdering mener NVE at ulempene ved å videreføre reguleringen av Hjertvatn er akseptable, og at det bør gis ny konsesjon.

En raskere oppfylling i Hjertvatnmagasinet kan oppnås ved at det også gis tillatelse til overføring av Røvatn og bygging av Røvatn kraftverk. NVE ser mange ulemper ved de nye tiltakene, men etter en helhetsvurdering finner NVE at det kan gis tillatelse til overføringen og utbyggingen. Kapasiteten i Hjertvatn kraftverk vil på denne måten også kunne utnyttes bedre.

NVE fraråder at det gis konsesjon til overføring av Storelva. Selv om området ikke er spesielt verdifullt for biologisk mangfold, har dette myrområdet gode landskapskvaliteter, og er også en viktig biotop for hekkende vadefugl. NVE finner at produksjonen av denne beskjedne kraftmengden ikke overgår risikoen for at dette inngrepet kan bli landskapsmessig skjemmende.

4. Kunnskapsgrunnlaget

I samsvar med naturmangfoldloven §8 første ledd bygger departementet på følgende kunnskapsgrunnlag:

- Søknad av 4. juli 2013 fra Ballangen Energi A/S.
- Konsekvensutredning med fagrapporter for landskap, brukerinteresser, hydrologi, fisk og ferskvannsbiologi og biologisk mangfold.
- Norsk Rødliste 2015.
- Norsk rødliste for naturtyper 2011.
- NVEs innstilling av 14.12.2015 med høringsuttalelser til søknaden.
- Høringsuttalelser og merknader til NVEs innstilling.
- Departementets befaringsprosjekt i juni 2016.

Det er elvemusling (VU/sårbar) i Sørrelva (nederst i vassdraget), og grunneier mener at forholdene bør utredes nærmere av hensyn til elvemuslingen før vedtak fattes. NVE viser til at bestanden allerede har dårlig rekruttering. Dette skyldes trolig at ørreten, som er vertsfisk for elvemusling, har fått konkurranse fra laks i Sørrelva. I følge fagrapporten for fisk og ferskvannsbiologi vil elvemuslingen bli tilstrekkelig ivaretatt dersom vannføringen ut av Sjursvatnet ikke blir lavere enn i dag fra juli måned til oktober. NVE mener at konsekvensene for elvemusling er tilstrekkelig utredet for å kunne vurdere konsesjonsspørsmålet.

Kravet til kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldloven § 8 skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Departementet finner at tiltaket er godt nok opplyst ved gjennomførte utredninger og høringer. Departementet innehar den kunnskap som kreves om arters bestandssituasjon, utbredelse av naturtyper og den økologiske tilstand i området som kan kreves for et tiltak som det omsøkte. Dersom det er usikkerhet om hvilken effekt påvirkningen av utbyggingen vil ha, eller i tilfelle hvor det kan det være tvil om konsekvensene for miljøet, er føre-var-prinsippet en retningslinje for myndighetenes håndtering og inngår i departementets vurdering av tiltakets virkninger, jf. naturmangfoldloven § 9. Virkningene av tiltaket for miljøet er etter departementets syn beskrevet på tilstrekkelig vis.

5. Departementets vurdering

5.1 Prissatte virkninger

Dagens produksjon i Hjertvatn kraftverk er om lag 7 GWh. Overføring av Storelva vil gi 1,5 GWh. Overføring av Røvatn vil gi 13,5 GWh i Hjertvatn kraftverk og 12 GWh i nytt Røvatn kraftverk. Utbyggingskostnadene er i søknaden beregnet til 3,83 kr/kWh for Røvatn kraftverk og 4,10 kr/kWh for Hjertvatn kraftverk, fordelt på den samlede produksjonen etter full utbygging.

NVE har kontrollert søkers kostnadsoverslag og produksjonsberegninger og har ingen innvendinger. Prosjektet kommer ikke i konflikt med andre utbygginger.

Med forutsetning om 6 % kalkulasjonsrente og 40 års økonomisk levetid har prosjektet en energikostnad på 32 øre/kWh (LCOE) for både del I og del I og II samlet. Utbygger har oversendt nye kostnadsberegninger oktober 2017. Null-alternativet til en utvidelse av Hjertvatn kraftverk er enten nedlegging eller en opprustning av Hjertvatn kraftverk. Netto nåverdi for en ren opprustning av Hjertvatn kraftverk er positiv og utbyggingen er klart lønnsom. Et alternativ med både overføring og utvidelse vil ha en marginal netto nåverdi, men utbyggingen vil fortsatt være lønnsom.

BEAS har planer om å knytte Røvatn kraftverk til nettet via en 22 kV-ledning som legges i kabel gjennom Hjertvatn og videre i nedgravd kabel i den nye anleggsveien. Ledningen kan bygges i medhold av selskapets områdekonsesjon. Dersom ledningen graves ned vil ledningen ha små konsekvenser. NVE finner at overføringsanlegget er fornuftig dimensjonert. Kapasiteten i transformatoren i Bjørkåsen er tilstrekkelig for all planlagt produksjon i området. De økonomiske beregningene viser at tiltaket har en positiv nåverdi og forsvarer derfor en oppgradering av distribusjonsnettet i området når dette skal reinvesteres i 2017. Den nye produksjonen vil bedre effektbalansen i området ved å styrke forsyningssikkerheten ved utfall av trafoen i Bjørkåsen.

En utbygging vil gi en liten økning i skatter og avgifter til kommunen og et lite bidrag til kraftoppdekkingen i regionen. Utover dette vil utbyggingen ifølge søker ha få konsekvenser. Temaet er ikke tatt opp av noen høringsparter, og NVE har ingen kommentarer til dette.

Nåverdien av prosjektet inngår i den videre vurderingen av prosjektets samlede fordeler og ulemper. Departementet understreker at de samlede virkningene av tiltaket ikke er begrenset til de som kan prissettes. Tiltaket vil også ha virkninger på landskap, natur, miljø og areal. I konsesjonsvurderingen vil departementet vurdere miljøvirkningene av tiltaket nærmere, og ta stilling til om tiltaket samlet sett vurderes som samfunnsøkonomisk lønnsomt.

5.2 Virkninger for landskap

De mest negative konsekvensene av søknaden er knyttet til temaene landskap og brukerinteresser. Ved den opprinnelige utbyggingen forsvant noen villmarkspregede områder og dagens regulering har hatt åpenbare negative virkninger for landskapet. Konsekvensene av inngrepene er imidlertid dempet over tid ved at landskapet og vegetasjonen har tilpasset seg reguleringen. Reguleringssonen i Hjertvatn gir likevel et negativt inntrykk og rørgata som går i lia fra kraftstasjonen og opp mot Hjertvatn, er fremtredende og svært synlig i landskapet.

Magasinet har i dag høy kapasitet, noe som har gjort at vannstanden svært sjelden når HRV. Dette gir en tydelig og skjemmende reguleringszone mye av sommeren. Dersom det gis fornyet konsesjon til reguleringen bør reguleringsgrensene justeres både for å unngå eller avbøte de estetiske problemene og for å bedre muligheten for adkomst til vannet. Mer vann til Hjertvatn ved overføring fra Røvatn, jf. søknadens del II, vil motvirke en del av ulempene fra den nåværende reguleringen. For å kunne transportere nødvendig maskineri for å gjennomføre

del II av søknaden, søkes det å bygge en ny permanent vei fra Hjertvatn kraftstasjon og opp til nordenden av Hjertvatn. Vei og trafo vil bli nye og forsterkede inngrepselementer i naturområdet. I tillegg vil kraftstasjon og lukehus bli synlige og kan oppfattes som skjemmende inngrep i landskapet. Kraftstasjonen er imidlertid planlagt plassert slik at den blir mest mulig skjult i terrenget.

Myrområdet i nordenden av Hjertvatn fremstår etter NVEs syn som et harmonisk landskap som ikke er synlig berørt av reguleringen utover en sti og noen klopper. Det er søkt om å drenere myrene ved hjelp av en bred kanal for å overføre Storelva til Hjertvatn. Sperredammen er ikke detaljprosjektert, men foreløpig er skissert 2 m høyde og 30-35 m bredde. NVE mener den planlagte kanalen vil gi store inngrep i landskapet for å kunne oppnå en beskjedne kraftøkning (1,5 GWh). Departementet er enig i dette. Under departementets befaring opplyste søker at de hadde forståelse for denne delen av søknaden ikke tilrås av NVE, og at de ikke har vesentlige innsigelser mot at denne overføringen må tas ut av prosjektet dersom det gis fornyet reguleringskonsesjon.

Overføring av Røvatn til Hjertvatn vil medføre at vannføringen i Røvasselva reduseres kraftig. Like nedstrøms inntaket vil elva bli tørrlagt og fram til samløpet med Skårvatnet vil det kun bli synlig vannføring i flomperioder dersom det ikke pålegges minstevannføringslipp. Elvestrekningen er relativt kort, ligger i et bratt terreng og er lite tilgjengelig. Som landskapselement er den godt synlig på avstand, men det er få som ser elva på nært hold. Det er derfor få høringsinstanser som mener at overføringen vil få vesentlig betydning for det visuelle. I Skårvasselva – elva mellom Skårvatn og Melkevatn, vil vannføringen etter de omsøkte planer reduseres med om lag halve vannføringen. Skårvasselva er ikke så synlig i landskapet, men samtidig er terrenget langs elva lettere tilgjengelig og mer brukt, og redusert vannføring vil derfor kunne oppleves sterkere av flere som ferdes i området. Nedstrøms Skårvatn er det imidlertid noe naturlig tilsig fra restfelt som vil bidra til mer vannføring og dempe de negative virkningene av overføringen. Vannføringen ved utløpet av Melkevatnet vil bli redusert til 60-75 % av dagens vannføring.

Overføringen av Røvatn og økt installasjon i Hjertvatn kraftstasjon vil påvirke vannstanden i Hjertvatn, og mer vann til Hjertvatn vil motvirke en del av ulempene fra eksisterende regulering. Rent landskapsmessig mener NVE at å forbedre forholdene ved Hjertvatn har større betydning enn de berørte elvestrekningene som får redusert vannføring. NVE finner ikke at negative virkninger av de rene landskapsforhold kan ha avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet. Departementet er enig i dette, men viser til videre drøftelser nedenfor.

5.3 Friluftsliv, jakt og fiske

Utredningsområdet er del av et regionalt viktig friluftsområde med store landskapsmessige kvaliteter. Området er attraktivt og tilrettelagt for jakt, fiske, ski- og fotturer. Laksefisket i Sørrelva trekker brukere fra hele regionen, mens det er lokalt eide hytter og fritidsboliger i Melkedalen rundt Melkevatnet, Sennvatnet og Hjertvatnet. Området Skjåfjellet/Melkedalen oppgis å være blant de tre mest brukte turområdene i Ofoten.

I Naturbase er området Børsvatn-Melkevatn-Hjertvatn-Røvatn registrert som regionalt viktig friluftsområde. Urørt natur er av stor verdi for friluftsliv. Det å kunne bevege seg i og oppleve urørt natur, verdsettes av mange. I tillegg har urørthet betydning for andre biologiske verdier. Omfanget av store urørte naturområder i Norge minsker. Vassdragsreguleringer og bygging av kraftledninger har bl.a. bidratt til reduksjon av store sammenhengende områder med urørt preg, men Nordland har flere store nasjonalparker og vernede naturreservater som er særlig viktige for å ivareta urørte naturområder.

Området som Hjertvatn grenser til, er mindre fragmentert enn mange andre områder utenom nasjonalparkene, og området strekker seg fra fjord til fjell. *Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn naturreservat* ble opprettet i 2011 sammen med 20 andre skogområder i Nordland, se nærmere omtale om naturreservatet nedenfor. NVE mener at områdene mellom Hjertvatn og Skårvassfjell bør tillegges stor verdi, spesielt de områdene som i dag ligger lengst fra tekniske inngrep. NVE bemerker at dersom reguleringen blir nedlagt og kraftstasjonen fjernet, vil området oppleves som mindre berørt, men området vil likevel ikke få tilbake det urørte preget det hadde tidligere. Departementet er enig med NVE i at en nedleggelse derfor vil få en begrenset effekt på selve opplevelsen av å ferdes i urørt natur.

Det er ikke så mange hytteeiere ved Hjertvatn, men vatnet ligger i et regionalt friluftsområde som brukes av mange. Hjertvatn er vurdert som en attraktiv og særlig viktig lokalitet for fritidsfiske. Lite vann i Hjertvatn oppfattes primært som et estetisk problem, men reguleringen og reguleringssonen er problematisk også fordi den vanskeliggjør praktisk tilgang til vannet. Vannstanden kommer sjelden opp til HRV og det er vanskelig eller umulig å sette ut båt. Et godt avbøtende tiltak vil være magasinbegrensninger for å unngå for lav vannstand om sommeren. Båtslipp eller brygge kan også være aktuelle tiltak.

Konsekvensene kan anses å være noe mindre for friluftsjakter når det gjelder de omsøkte tiltakene i del II, dvs overføring av vann fra Røvatn til Hjertvatn, å bygge Røvatn småkraftverk på denne strekningen og å øke kapasiteten i Hjertvatn kraftverk. Mer vann til Hjertvatn som følge av overføringen, vil være et positivt tiltak. Dersom overføringen bringer med seg røye, vil imidlertid dette være negativt for ørretbestanden og dagens populære ørretfiske. Mindre vann i Røvasselva og Skårvasselva berører også produksjonsforholdene for fisk, og overføringen som medfører redusert vannføring i elvene, oppfattes derfor som uønskede inngrep i et populært turterreng. Overføring av Røvatn vil som nevnt redusere vannføringen i Skårvasselva til om lag det halve og vannføringen i Melkevasselva med inntil 40 %. Disse strekningene er populære for ørretfiskere. Redusert vannføring på disse strekningene vil kunne begrense rekrutteringen for ørret i Sjurvatn. Fylkesmannen mener dette kan være fordelaktig for en tett bestand. Hytteeiere ved Hjertvatn mener imidlertid at ørretbestanden i dag er i godt hold og at det ikke er noe behov for mindre rekruttering.

Flere lokale brukere mener av nye fysiske inngrep i form av vei, trafo og kraftledning, reduksjon av vannføringer og overføring av røye til Hjertvatn er større ulemper enn det fagrapporten karakteriserer som "liten negativ". Da planene om å overføre Røvatn først ble sendt på høring i 1999, ble det startet en underskriftskampanje mot utbygging som fikk over 300 underskrifter, og enkelte brukere mener at motstanden til dette overføringsprosjektet fortsatt er stor. Departementet har merket seg at enkelte er sterkt imot de omsøkte planene,

men hverken høringsuttalelser eller deltakelsen på departementets befaringsreise tilsier at det er snakk om noen stor gruppe motstandere. Departementet mener at konsekvensene for friluftslivinteresser må tillegges vekt i den samlede vurderingen, men finner ikke at temaet er avgjørende for om konsesjon skal gis eller avslås.

5.4 Naturmiljø og naturens mangfold

Melkevatn-Børsvatn-Hjertvatn naturreservat

Naturreservater representerer den strengeste formen for områdevern i Norge. Det er ikke tillatt å foreta seg noe som kan forringe verneverdiene. Grensene for *Melkevatn-Børsvatn-Hjertvatn naturreservat* ble justert slik at vernet ikke skulle være til hinder for at Ballangen Energi kunne søke om overføring av Røvatn. Grensene for naturreservatet er derfor ikke i direkte konflikt med verken den eksisterende reguleringen av Hjertvatn eller med den planlagte utvidelsen. Da verneplanen ble opprettet forutsatte Miljødepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) at *"man ved en eventuell konsesjonsbehandling foretar en grundig og helhetlig vurdering av effektene for ulike miljøverdier, jf. at en eventuell utbygging eksempelvis vil gi betydelig påvirkning bl.a. ved at vannføringen i elva fra Røvatnet til Skårvatnet vil reduseres i stor grad."*

Et av Fylkesmannens hovedankepunkter til del II av søknaden er at overføringen av Røvatn vil fraføre naturreservatet vann. Vannføringen i elva gjennom reservatet vil bli om lag halvert sammenlignet med dagens. Det relevante spørsmålet er om reduksjonen i vannføring går utover de aktuelle verneverdiene i reservatet. Da området ble fredet i 2011 var hensikten å verne verdifulle skogområder, jf. verneforskriften av 25. februar 2011. NVE bemerker at verneverdiene som fremheves for dette skogområdet ikke er kjent for å være særskilt avhengige av fuktighet eller høy vannføring i hovedelva. Etter NVEs mening er det usikkert hvorvidt reduksjonen i vannføring kan sies å være i direkte konflikt med verneverdiene, men det er ikke tvil om at redusert vannføring vil ha en lokal effekt på vegetasjonen nær elva ved at mer tørketålende arter vil erstatte de som er der i dag. Ifølge forskriften § 3 nr. 3 må det ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som for eksempel drenering eller annen form for tørrlegging. Dette tyder på at vernet strekker seg utover tiltak som utgjør direkte påvirkning og sjanse for svekkelse av verneverdiene, og at vernet innebærer at området skal bevares mest mulig intakt. Dersom hensikten med vernet er å bevare et biologisk område, vil vannføringsreduksjon i et slikt omfang svekke verneverdiene. I likhet med NVE finner departementet det uheldig at vannføringen gjennom et naturreservat reduseres i slikt omfang som omsøkt, men overføringen vil etter departementets mening ikke være i direkte konflikt med verneområdet og verneformålet, som primært er å verne skog. De negative konsekvensene kan til en viss grad avbøtes med minstevannføring. Departementet finner derfor at overføringenes innvirkning på naturreservatet og verneverdiene ikke har avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Naturtyper

I fagrapporten om biologisk mangfold er 21 verdifulle enkeltlokaliteter beskrevet. NVE bemerker at feltarbeidet til fagrapporten ble gjort i 2009, før naturreservatet ble opprettet. Lokalitetene og konsekvensene er dermed beskrevet enkeltvis, og ikke vurdert som deler av

en helhet. Som helhet kan området ha en høyere verdi enn slik de ulike lokalitetene er vurdert individuelt.

De fleste registrerte og beskrevne naturlokalitetene er skog og enkelte av dem har stor verdi (verdi A/svært viktig). Røvasselva går i kraftige stryk og danner også enkelte fossefall med tilhørende fosseenger. To lokaliteter av naturtypen "Bekkekløft og bergvegg" vil bli berørt ved overføringen av Røvatn.

Den ene lokaliteten ligger like nedstrøms inntaket i Røvasselva, langs midtre deler av elva mellom Røvatnet og Skårvatnet. Lokaliteten i Røvasselva er ikke spesielt stor, men ganske variert og artsrik og vurdert som "viktig" (B-verdi). En del kravfulle og mindre vanlige arter opptrer i lokaliteten. Avgrensningen av lokaliteten er noe diffus, men den ligger ikke innenfor grensen for naturreservatet. Den omsøkte planendringen om å flytte inntaket fra elva til Røvatnet, jf. kapittel 5 ovenfor, vil være positivt for denne lokaliteten, men da denne søknaden ikke er behandlet kan ikke virkningen av planendringen vektlegges her.

Den andre bekkekløftlokaliteten ligger midt i Skårvasselva og er vurdert som "lokalt viktig" (C-verdi). Den er liten og uten spesielt sjeldne arter, men ligger innenfor reservatet. Grensene for naturreservatet strekker seg opp til, og omslutter deler av Skårvatnet. Hele Skårvasselva ned til Melkevatnet, er innenfor naturreservatet. Grensene for naturreservatet er imidlertid neppe trukket med tanken på bekkekløftlokalitetene. Hovedhensikten med vernet var å verne skog, og bekkekløften i Røvasselva ligger godt ovenfor skoggrensen.

Vurderingen i fagrapporten er at de fleste naturverdiene langs Røvasselva i begrenset grad er betinget av vannføringen i elven. De fleste og mest interessante artene virker lite avhengig av vannføringen, men det konkluderes likevel med at det beste for de biologiske verdiene er om området ikke utsettes for fysiske inngrep. Kalkrike bekkekløfter er sjeldne i regionen (Ofoten, Lofoten og Vesterålen), og Fylkesmannen i Nordland mener derfor det er viktig å bevare de få lokalitetene som finnes i den nordre del av Nordland. Som avbøtende tiltak anbefales en minstevannføring som minst tilsvarer alminnelig lavvannføring, gjerne noe høyere i sommerhalvåret. Bekkekløftene som økologisk helhet vil uansett svekkes ved at store deler av den naturlige variasjonen i vannføringen vil utebli.

Myr, våtmark, fugl og pattedyr

Overføringen av Storelva til Hjertvatn er planlagt som en kanal gjennom et myrområde mellom elva og vannet. I dag går det en liten bekk fra myra til Hjertvatn. Planen er å utvide bekken til en bred kanal og bygge en sperredam i Storelva slik at elva kan føres inn i kanalen. Overføringen vil drenere ut deler av våtmarksområdet og endre naturmiljøet. Tidligere undersøkelser i området fremhevet dette myrområdet som en interessant lokalitet for hekkende vadefugl og med innslag av rikmyrsplanter. Utfra eget feltarbeid (dvs. fagrapporten som følger søknaden) anses myrene overveiende av fattig til svakt intermediær karakter og bestanden av rikmyrsplanter antas å være begrenset til kantsoner mot nord. Området vurderes som egnet for enkelte våtmarksfugler, men området virker ifølge fagrapporten ikke å kunne gi grunnlag for særlige konsentrasjoner eller arter som tilsier avgrensning som egen viltlokalitet. Det er ifølge fagrapporten utvilsomt visse forekomster i området, for eksempel små rikmyrer i ller, som kunne vært kartlagt som verdifulle naturtyper.

Nøst m.fl. (1997) har gjort en oversikt over fuglearter i området. Røvatn er hevdet å være viktig hekkelokalitet for smålom (tidligere NT, men er nå tatt ut av rødlista), men vatnet virker ifølge fagrapporten ikke særlig egnet til dette. Storlom er oppgitt som hekkefugl i distriktet. Sangsvaner ble observert under eget feltarbeid (2009), men trolig ligger området litt for høyt for dem. Det er en kjent hekkelokalitet for kongeørn og for jaktfalk (NT) innenfor nedbørfeltet. Under feltarbeidet ble det bare observert hekkende gluttsnipe, men observasjonene ble trolig gjort når man var i slutten av hekkesesongen. Blåstrupe (NT) er observert og er trolig hekkende ved Hjertvatnet og Røvatnet.

Under feltarbeidet ble det ikke observert pattedyrarter i området. Det er gjort noen observasjoner av flere av de sjeldne, store rovdyrene – fjellrev, jerv og bjørn og det antas å være mer regelmessig forekomst av gaupe.

Tiltakets virkninger for fugl og pattedyr antas å være relativt liten og anses ikke å ha vesentlig betydning for konsesjonsspørsmålet.

Fisk

Laksestammen i Forsåvassdraget nedenfor Hjertvatn er, etter det ble bygget laksetrapp i Forsåelva for 35-40 år siden, en av de største i nordlige Nordland. Den lakseførende strekningen strekker seg fra vassdragets utløp i E fjorden gjennom Forsåvatnet, langs Sørrelva til Litlevatnet og opp til Sjurvatn. Laksen har i dag ingen absolutt vandringsbarriere før ovenfor Sjurvatn - om lag 1 km opp i Melkeelva. Det har ikke vært påvist produksjon av laks ovenfor fossen ved utløpet av Sjurvatn tidligere. Høsten 2014 ble det for første gang observert laks og gytegroper i Melkeelva, så laksen kan være i ferd med å utnytte hele denne strekningen fra vassdragets utløp i E fjorden. Vannføringen i Melkeelva ble redusert da Hjertvatn kraftverk ble bygget. Overføringen av Røvatn vil føre til en ytterligere reduksjon av vannføringen i Melkeelva og redusert vintervannføring kan gå utover eventuell gyting i den nedre delen av elva.

Det er gode gyteforhold for laks og ørret i Sørrelva. Det er en også god bestand av ørret i Litlevatn og Sjurvatn. Strekningen opp til Melkefossen er gyte- og oppvekstområde for ørret i Sjurvatnet, og redusert vannføring kan gi nedgang i rekrutteringen. Storelvas utløp i Sjurvatn har et visst gyteareal for ørret og en overføring av Storelva ville trolig gått utover dette gytearealet. Økt regulering i øvre del av vassdraget vil ikke ha store konsekvenser for vannføringen nedenfor Sjurvatn, men lav vannføring i juli og august kan begrense oppgangen i laksetrappa. At vintervannføringen i denne delen av vassdraget øker, kan være fordelaktig for overlevelse av rogn.

Hjertvatn er kjent som et godt ørretvann, mens Røvatn har en god bestand av røye. I dag er det ikke røye i verken Hjertvatn eller Sjurvatn, men overføringen vil trolig føre til at røye sprer seg til Hjertvatn og at ørreten etter hvert vil kunne bli utkonkurrert. Både Naturvernforbundet og lokale brukere misliker at ørretbestanden i Hjertvatn blir utsatt for røye. Ettersom det finnes både ørret og røye i hele vassdraget fra før, vil ikke spredning kunne anses som noen vesentlig negativ konsekvens for det biologiske mangfoldet, men vil derimot være en klar ulempe for de som ønsker gode ørretvann. Det er ikke gitt at det finnes effektive

tiltak for å kunne hindre en slik spredning av røye, men tiltakshaver kan bli pålagt avbøtende tiltak dersom ansvarlig myndighet finner tiltak som kan være hensiktsmessig å prøve ut/gjennomføre, jf. vilkårenes post 8 Naturforvaltning.

Vassdraget har ikke status som nasjonalt laksevassdrag med de restriksjoner for inngrep som et slikt vern medfører. Før det ble bygget laksetrapp nedenfor Forsåvatnet fantes det ikke laks og sjørret lenger opp i vassdraget. Som følge av laksetrappa har det etablert seg en gytestamme av laks og sjørret i Forsåvassdraget. Tidligere har laksen kun gytt nederst i vassdraget, men nyere observasjoner kan tyde på at laks er i ferd med å ta i bruk hele den tilgjengelige strekningen opp til vandringshinderet i Melkeelva. Redusert vintervannføring vil kunne gå utover gyting av ørret og laks i den nedre delen av Melkeelva, men de omsøkte prosjektene antas å få relativt liten innvirkning på laksebestanden. Departementet finner derfor ikke at dette bør tillegges særlig vekt i den samlede vurderingen.

Elvestrekningen nedenfor Røvatn er kort og bratt og er ikke særlig tilgjengelig for fiske, men Skårvasselva mellom Skårvatn og Melkevatn er mer benyttet til friluftsliv og fiske. Departementet finner at det må pålegges en minstevannføring fra Røvatn dersom overføringen fra Røvatn til Hjertvatn tillates. Nedstrøms Skårvatn vil avrenning fra restfeltet også bidra til å ivareta verdien av fisk og fiske på et tilfredsstillende nivå i dette området.

5.5 Virkninger for reindrift

Det er reindrift i området, og både Frostisen reinbeitedistrikt og søker har bekreftet at de har en god dialog om tilpasning til reindriftas bruk. En permanent vei opp til Hjertvatn vil være en fordel for reindrifta, men av hensyn til reinens bruk av området ellers er det et ønske fra reindrifta at veien ikke er åpen for allmenn ferdsel. Slik inntaket ved Røvatn er tenkt plassert, vil det ikke komme i konflikt med reinens kryssing av elva. Den omsøkte planendringen om å ha inntaket i Røvatn i stedet for i elva, er også avklart med reindrifta. Departementet forutsetter at dialogen med reindrifta ivaretas videre dersom konsesjon gis til bygging Røvatn kraftverk og har ellers ingen ytterligere bemerkninger til dette. Departementet er enig i at vegen opp til Hjertvatn holdes stengt med bom.

5.6 Massedeponier

Planene ble justert sammenlignet med opprinnelig søknad slik at massene fra overføringstunnelen fra Røvatn er tenkt plassert i Hjertvatn under LRV, 4-500 m ut fra land. Dette vil være en fordel landskapsmessig. Massene er lite skadelig for fisk og i fagrapportene er massedeponiet vurdert å ikke ha noen konsekvenser for biologisk mangfold. Etter NVEs mening er det lite sannsynlig at deponiet vil ha vesentlige effekter på naturmiljøet i Hjertvatn gitt visse avbøtende tiltak som søker selv har foreslått, f.eks. tiltak for å hindre blakking og spredning av silt.

5.7 Andre forhold

Reguleringen av Hjertvatn har trolig hatt konsekvenser for erosjon, særlig rundt innløpsbakkene til vatnet. Strandsonen består primært av fine, lett eroderbare løsmasser. Ved

normalsituasjonen i magasinet, som er lav vannstand, har innløpsbekkene gravd seg ned i skråningene. Problemet med erosjon vil trolig bedres dersom vannstanden holdes høyere enn i dag. Over tid forventes ikke prosjektene å få særlig effekt på erosjon og sedimenttransport utover dette.

Nederste del av vassdraget, fra Forsåvatnet til fjorden, er preget av store flommer, men dette skyldes primært vann fra lavtliggende områder. Flomforholdene i Melkevasselve, Sjurvatnet og Sørrelva påvirkes av reguleringene i Hjertvatn og da eventuelt Røvatn. Utbyggingen av Hjertvatn førte til at vårflommen i Melkevasselve ble mindre og kom noe senere. Overføring av Røvatn til Hjertvatn vil ha en ytterligere flomdempende effekt i Melkevasselve og i Sørrelva. Uten dagens flomdemping i Hjertvatnmagasinet vil vassdraget få tilbake sitt naturlige vannføringsregime, bl.a. må påregnes større vårflommer i Sørrelva enn i dag. Flomdemping er imidlertid ikke drøftet spesielt i saken og temaet anses ikke å ha betydning for konsesjonsspørsmålet.

5.8 Vannforskriften

Formålet med vannforskriften er å gi rammer for å fastsette miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Vassdraget tilhører vannområde Ofotfjorden og inngår i Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen 2016-2021. Det foreligger godkjent forvaltningsplan med tiltaksprogram. Ingen av vannforekomstene som berøres av det omsøkte tiltaket er foreslått for økt minstevannføring i KLDs godkjenningsbrev.

I følge Vann-Nett er økologisk tilstand både for Hjertvatn og elva fra Hjertvatn "antatt dårlig". Hjertvatn på grunn av reguleringssonen og elva på grunn av den er fraført vann uten pålegg om minstevannføring. Opprinnelig drenerte Hjertvatn til Melkevatnet, men da Hjertvatn ble regulert ble elva overført til Sjurvatnet via Hjertvatn kraftstasjon. Elvestrekningen mellom Hjertvatn og Melkevatn samt strekningen Melkevatn-Melkevasselve-Sjurvatn er derfor fraført deler av den naturlige vannføringen. Både elva nedstrøms Hjertvatn og Melkevasselve er klassifisert som sterkt modifisert vannforekomst (SMVF). Sørrelva nedstrøms kraftverket er også klassifisert som SMVF og både elva og Sjurvatn har endret vannføringsmønster.

Dersom Røvatn blir overført til Hjertvatn og nytt Røvatn kraftverk, vil elvestrekningen Røvatn-Røvasselve-Skårvatn fraføres store deler av vannføringen. Elvestrekningen videre fra Skårvatn-Skårvasselve-Melkevatn vil fraføres halvparten av den naturlige vannføringen, Melkevatn og Melkevasselve 30-40 % av den resterende vannføringen og Sjurvatn og Sørrelva vil få ytterligere endret vannføringsmønster. Røvatn og Skårvatn er i dag klassifisert som naturlige. Skårvasselve og Røvasselve antas å ha "god økologisk tilstand".

NVE har foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften § 12 om ny aktivitet eller nye inngrep. Det foreslås konsesjonsvilkår som vil avbøte negativ utvikling i vannforekomstene, bl.a. minstevannføringer og tapperestriksjoner for å ivareta hensynet til de biologiske funksjonene i vassdraget. Tiltakene er vurdert opp mot de foreslåtte miljømålene for de aktuelle vannforekomstene. Konsesjonen inkludert tillatelse til ny regulering, overføring og utbygging forutsetter standard naturforvaltningsvilkår med hjemmel til å kunne pålegge gjennomføring av miljøundersøkelser og miljøtiltak der det vurderes hensiktsmessig.

Departementet finner ikke at ny fornybar energiproduksjon med rimelighet kan oppnås med andre midler som er miljømessig bedre. Departementet vektlegger at deler av vassdraget allerede er utbygd og regulert. Samfunnsnyttene ved tiltaket anses større enn de skader og ulemper utbyggingen kan medføre. Departementet finner at vilkårene etter vannforskriften § 12 er oppfylt.

6. Departementets vurdering av samlet belastning og konklusjon

6.1 Samlet belastning på økosystemet og sumvirkning av konsekvenser

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 9 til 12 er lagt til grunn i departementets behandling av søknaden etter vassdragslovgivningen.

I tråd med naturmangfoldloven § 10 foretar departementet en vurdering av den samlede belastningen på økosystemet. I departementets vurdering er det tatt hensyn til andre allerede eksisterende inngrep og forventede fremtidige inngrep og påvirkninger. For de omsøkte prosjektene og tilhørende nettanlegg vises til gjennomgangen av de enkelte fagtemaer i foredraget her.

Det går en mindre vei fra Rv 731 inn til Hjertvatn kraftstasjon og et lite stykke videre mot Melkedalen. Det er spredt bebyggelse langs veien og det går en kraftledning langs veien til Hjertvatn kraftstasjon. Utover dette er det ingen kraftledninger i utbyggingsområdet og få veier i området. Det går en sti opp til Hjertvatn, hvor det ligger noen hytter. Ved Melkevatnet ligger det noen flere hytter og hit er det et kjørbart om vinteren.

Tiltaksområdet er preget av den eksisterende reguleringen av Hjertvatn og Hjertvatn kraftverk. Hjertvatn er imidlertid et rent senkingsmagasin, så det er ingen synlige tekniske inngrep ved vatnet. Området er også berørt av en regulering av Børsvatn i nord, men disse inngrepene er ikke synlige i det samme landskapsrommet og faller trolig utenfor vurderingen av samlet belastning for dette økosystemet. Det vil ikke være behov for nye veier, massedeponi eller endringer i dagens nettilknytning knyttet til del I av søknaden.

De planlagte tiltakene vil være knyttet til reguleringen av Hjertvatn. Den skogkledte lia opp til Hjertvatn preges i dag av den eksisterende og svært synlige rørgata, som går ned til Hjertvatn kraftverk og Sjursvatn. Den planlagte veien opp til Hjertvatn vil gå i samme område som rørgata, men veien må plasseres godt i terrenget for at den ikke skal bli for synlig. Veiplanen søker har presentert, anses etter både NVEs og departementets mening å være god og vil etter departementets mening ikke forsterke virkningen av de eksisterende inngrep i særlig grad. Rørvatn kraftverk skal bygges like ved konsesjonærens hytte ved Hjertvatn og er planlagt plassert slik at det blir relativt lite synlig.

Det planlegges en produksjonsledning fra nye Rørvatn kraftstasjon og ned til Hjertvatn kraftstasjon. Det var søkt om å legge ledningen i kabel i vannet til nordenden av vannet og deretter luftledning ned til Hjertvatn kraftstasjon. Planen er senere justert til nedgravd kabel i den nye veien på mesteparten av strekningen mellom Hjertvatn og Hjertvatn kraftstasjon. Den planlagte kraftledningen vil i svært liten grad påvirke det biologiske mangfoldet i området

eller gi virkninger for sentrale arter eller funksjoner i økosystemet. Kraftledningen vil derfor heller ikke forsterke virkninger av de øvrige eksisterende eller planlagte inngrepene på en måte at det skapes sumvirkninger av de ulike tiltakene

Fylkesmannen i Nordland har fremmet innsigelse mot del II av søknaden. Innsigelsen begrunnes ut fra vesentlige regionale hensyn til naturtypen bekkekløft, samt hensyn til verneverdiene i Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn naturreservat. Fylkesmannen mener at utbygging av delene av Forsåvassdraget som i dag er lite påvirket av inngrep, er uforenelig med å kunne ivareta viktige elementer i økosystemet. Med overføring av Røvatn vil vannføringen i Melkevasselva bli betydelig redusert sammenlignet med dagens tilstand og vesentlig redusert mot opprinnelig naturtilstand. Fylkesmannen er derfor ikke i tvil om at den samlede belastningen på biologisk mangfold i området langs Melkevasselva forsterkes ved denne overføringen. Vassdragsnaturen er etter Fylkesmannens vurdering utsatt for en stor belastning i dag og nye tiltak vil kunne føre til at den samlede miljøbelastningen blir kritisk for vassdraget. Departementet viser til vurderingen av påvirkningen av naturreservatet ovenfor. Det bemerkes at det beste for de biologiske verdiene er om området ikke utsettes for fysiske inngrep. De fleste naturverdiene langs Røvasselva er likevel i begrenset grad betinget av vannføringen i elven. De fleste og mest interessante artene virker lite avhengig av vannføringen. De kalkrike bekkekløftene (henholdsvis B- og C-verdi) som økologisk helhet vil imidlertid svekkes ved at store deler av den naturlige variasjonen i vannføringen vil utebli. Som avbøtende tiltak anbefales en minstevannføring som vil bevare bekkekløftene som naturtype, selv om deres verdi trolig vil svekkes noe. Departementet er enig med Fylkesmannen i at belastningen på biologisk mangfold i området forsterkes, men ikke i en slik grad at den samlede miljøbelastningen er til hinder for å tillate overføringen.

Utnyttelse av allerede berørt vassdrag til økt kraftproduksjon, må tillegges vekt i en vurdering av samlet belastning. Overføringen av Røvatn vil også dempe de negative konsekvensene av dagens regulering av Hjertvatn og således innebære en vesentlig avbøtende effekt for landskap og friluftsliv i dette området. I følge simuleringer i søknaden vil vannstanden i Hjertvatn kunne være på HRV tidlig i juli i stedet for som i dag å flate ut en halv meter under HRV tidlig i august. Departementet finner at denne positive effekten overføringen av Røvatn har på Hjertvatn har stor betydning for vurderingen av den samlede belastning i området.

Etter en vurdering av de omsøkte tiltakene sett sammen med eksisterende og planlagte tiltak i vassdraget, finner departementet at den samlede påvirkningen økosystemet blir utsatt for, ikke vil være til hinder for at det gis konsesjon til de omsøkte prosjektene, jf. naturmangfoldloven § 10.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater, jf. naturmangfoldloven §§ 11 og 12.

6.2 Departementets konklusjon

I vurderingen av om konsesjon skal gis etter vassdragslovgivningen må det foretas en avveining av fordelene og ulempene ved de omsøkte tiltakene. I vurderingen av om konsesjon

skal gis, har departementet lagt vekt på at fornyelse av reguleringskonsesjonen av Hjertvatn innebærer at man beholder dagens produksjon på 7 GWh regulerbar kraft. Alternativet er nedlegging av anlegget. Departementet bemerker at en nedlegging vil medføre nye inngrep, og en anleggsperiode med de ulempene det fører med seg. Området, vatnet og elva har i dag tilpasset seg de inngrepene som ble gjort for 60 år siden, og en nedlegging vil uansett ikke kunne gi området tilbake preget av å være urørt.

Overføring av Røvatn og bygging av nytt Røvatn kraftverk og utvidet kapasitet i Hjertvatn kraftverk vil bidra med om lag 22 GWh ny vannkraft. Over halvparten av dette vil være regulerbar kraft. Tiltakene har en positiv nåverdi ved bruk av NVEs basis prisbane.

Fylkesmannen har fremmet innsigelse mot del II av søknaden. Naturvernforbundet er negative til prosjektet både av hensyn til miljøet i Røvasselva, nærheten til og påvirkningen av naturreservatet og planene for deponering av boremasser i Hjertvatn. Det er også sterk motstand til søknaden fra enkelte lokale brukere/grunneiere. Departementet bemerker at kommunen og fylkeskommunen gir full tilslutning til utbyggingen.

Departementet legger vekt på at vassdraget allerede er påvirket av reguleringer og kraftproduksjon. Det er foreslått avbøtende tiltak for å redusere de negative konsekvensene av inngrepet av hensyn til biologisk mangfold, landskap og friluftsliv. Med de vilkår, pålegg og forslag til avbøtende tiltak som tilrås, finner departementet at de negative konsekvensene ved en fortsatt regulering av Hjertvatn, overføring av Røvatn og bygging av Røvatn kraftverk er akseptable.

Departementet har etter en samlet vurdering kommet frem til at de samfunnsmessige fordelene ved prosjektet vil være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre.

Departementet vil tilrå at det gis konsesjon etter vassdragsreguleringsloven til fortsatt regulering av Hjertvatn, men med nye reguleringsgrenser som omsøkt.

Likeså tilrå departementet at det gis tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til overføringen av Røvatn til Hjertvatn og etter vannressursloven til bygging av Røvatn kraftverk. NVE viser til at det ikke er formelt søkt om konsesjon etter vannressursloven når det gjelder Hjertvatn kraftverk. Kraftverket er bygget i medhold av reguleringskonsesjonen. I likhet med NVE tilrå departementet at det gis konsesjon etter vannressursloven til ombyggingen/oppgraderingen av kraftverket, og at vilkår for konsesjonen fastsettes i et kombinert vilkårssett for både Røvatn kraftverk, oppgradering av Hjertvatn kraftverk, overføring av Røvatn og fortsatt regulering av Hjertvatn.

Når det gjelder oppgraderingen av Hjertvatn kraftverk, tilrås konsesjon til de nødvendige anleggene etter energiloven. Tilsvarende tilrås konsesjon etter energiloven til en generator, en transformator og nødvendig høyspenningsanlegg for Røvatn kraftverk. Nettinvesteringen har en positiv nåverdi. Den nye produksjonen bedrer effektbalansen i området, og bevarer også forsyningssikkerheten i større grad. Gitt at kraftledningen legges som nedgravd kabel på det meste av strekningen, vil ikke de elektriske anleggene medføre noen større ulemper for

verken private eller allmenne interesser. Ledningen er 22 kV og kan bygges i medhold av BEAS områdekonsesjon.

7. Forholdet til andre lover

7.1 Industrikonsesjonsloven

Ballangen Kraftlag AS inngikk avtale med staten om leie av fallet som benyttes i Hjertvatn kraftverk i 1955. Det ble gitt bruksrettkonsesjon til Ballangen Energi i 1986. Konsesjonen var tidsbegrenset til varighet på 50 år og løp i likhet med reguleringskonsesjonen, ut i 2005. BEAS har søkt om ny bruksrettkonsesjon etter industrikonsesjonsloven. Det er ikke lenger mulighet for å gi bruksrettkonsesjoner. NVE har derfor behandlet dette som en søknad om forlengelse av leie av utbygd vannfall i medhold av industrikonsesjonsloven § 4 første ledd. Vedtaksmyndighet etter industrikonsesjonsloven § 4 er departementet, og samtykke til forlengelse av leie av vannfall som utnyttes i Hjertvatn kraftverk er gitt BEAS i departementets vedtak av i dag.

7.2 Oreigingslova

Leie av fallrettigheter og grunn er sikret ved avtale mellom BEAS og Statsskog SF. Det vises til departementets samtykke av i dag om forlenget leie etter industrikonsesjonsloven § 4.

7.3 Forurensningsloven

Det er lite sannsynlig at driftsfasen vil medføre forurensninger av betydning. Fornyelse av reguleringen av Hjertvatn er ikke noe nytt tiltak og krever ingen tillatelse etter forurensningsloven. Overføringen av Røvatn og bygging av Røvatn kraftverk krever tillatelse fra Fylkesmannen for utslipp i anleggsfasen. Det må avklares med Fylkesmannen om det er nødvendig å søke om utlippstillatelse i forbindelse med deponeringen av tunnelmasser som er planlagt plassert i Hjertvatn.

II. Departementets merknader til vilkårene

Det fastsettes et felles vilkårssett for regulering av Hjertvatn, overføring av Røvatn, ombygging/oppgradering av Hjertvatn kraftverk og bygging av Røvatn kraftverk. Vilårene erstatter tidligere konsesjonsvilkår og reglement gitt ved kgl.res. 23. mai 1986. Det fastsettes vilkår etter dagens standard og praksis. Vilårene tilrås gjort gjeldende fra anleggene settes i drift, med unntak av de generelle fullmaktsvilkårene, som gjøres gjeldende fra konsesjonstidspunktet.

Konsesjonstid, jf. vilårenes post 1

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Det er en forutsetning at konsesjonæren til enhver tid disponerer fallrettighetene på privatrettslig grunnlagjf. departementets vedtak av 8.12.2017.

Konsesjonsavgifter, jf. vilårenes post 2

Gjeldende avgiftssatser til kommunen og staten er på henholdsvis kr 13,29 og kr 2,11 pr. nat.hk (oppjustert 1.1.2014). NVE foreslår at avgiftssatsene settes til dagens nivå.

Departementet er enig i dette. Det innbetales med det en årlig avgift til staten på kr 8,- pr nat.hk. og en årlig avgift på kr 24,- nat.hk. til kommuner.

Godkjenning av landskapsmessige forhold, tilsyn mv., jf. vilkårenes post 7

Detaljerte planer for sikkerhet og planer for miljø og landskap forelegges NVE og godkjennes av NVE før anleggsstart.

NVE har tatt inn en tabell i innstillingen, jf. innstillingen Merknader til vilkår post 7. Tabellen oppsummerer føringer og krav som ligger til grunn for NVEs innstilling. Det presiseres at alle føringer og krav som er gitt i konsesjonen gjelder, selv om det ikke skulle fremkomme av tabellen.

Naturforvaltning, jf. vilkårene post 8

Pålegg i medhold av dette vilkåret må være knyttet til skader forårsaket av utbyggingen, og kostnadene ved pålegget må stå i rimelig forhold til tiltakets skadevirkninger og nytten av pålegget.

Automatisk fredede kulturminner, jf. vilkårenes post 9

Når det gjelder fornyet konsesjon for tiltak som ikke tidligere har hatt bestemmelser om kulturminneundersøkelser – her omfattes reguleringen av Hjertvatn - skal konsesjonæren innbetale en sektoravgift, jf. post 9 første del. Sektoravgiften beregnes og innkreves av NVE. Forvaltningen og bruk av disse midlene ivaretas av Riksantikvaren i medhold av retningslinjer fastsatt av KLD.

For nye tiltak gjelder de alminnelige bestemmelser i kulturminneloven om undersøkelsesplikt og eventuell søknad om dispensasjon.

Vilkårets siste del (Generelt) gjelder både for fornyet andel og de nye tiltak i konsesjonen.

Ferdsel mv., jf. vilkårenes post 11

Av hensyn til reindriften skal vegen opp til Hjertvatn være stengt med med bom ved Hjertvatn kraftstasjon.

Terskler mv., jf. vilkårenes post 12

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan NVE pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, kan NVE pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider.

I likhet med post 8 Naturforvaltning, gjelder at pålegg i medhold av vilkåret må være knyttet til skader forårsaket av utbyggingen, og at kostnadene ved pålegget må stå i rimelig forhold til tiltakets skadevirkninger og nytten av pålegget.

For øvrig slutter departementet seg til NVEs foreslåtte vilkår og merknader.

III. Departementets merknader til manøvreringsreglementet

Forslag til nytt manøvreringsreglement for Hjertvatn er vedlagt. Reglementet erstatter tidligere reglement fastsatt ved kgl.res. 23. mai 1986.

Reguleringshøyde

De største ulempene knyttet til reguleringen av Hjertvatn vil dempes ved raskere oppfylling og ved å begrense reguleringshøyden i forhold til dagens regulering. Dagens reguleringshøyde er 15,3 m og i søknaden er denne justert med 5 m. I følge søkers beregninger vil dette være tilstrekkelig for tilsig fra både Hertvatn og overføringen fra Røvatn. I følge NVEs magasindata har den reelle reguleringen under normal drift vært i snitt 5 m, max 7 m. Den omsøkte reguleringshøyden antas derfor å være mye bedre tilpasset tilsiget enn dagens magasin høyde. Det tilrås en maksimal reguleringshøyde på 10,3 m for ny konsesjon – HRV 254,3 og ny LRV 244,3. Høydene er oppgitt i høydesystemet NN 1954.

Minstevannføring

I dagens reguleringskonsesjon har det ikke vært pålegg om minstevannføring i Hjertvasselva. Elveleiet har i praksis vært tørt i flere tiår (opprinnelig konsesjon fra 1955) med kun lokalt tilsig. Flora og fauna er tilpasset forholdene. Et arrangement for vannslipp er også kostbart og vanskelig å lage i et rent senkningsmagasin. NVE tilrår derfor ingen minstevannføring fra Hjertvatn. Departementet er enig i dette.

Fra utløpet av Røvatn har søker foreslått en minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring i Røvasselva. Høringspartene har ikke forelått noen konkret minstevannføring i sine uttalelser. NVE foreslår en minstevannføring på 200 l/s året rundt. Dette er litt mer en 5-persentil og nær alminnelig lavvannføring (194 l/s). Departementet slutter seg til NVEs forslag. Nedstrøms Skårvatn vil avrenning fra restfeltet bidra til å ivareta de biologiske verdier og fiskeinteressene.